

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Teatr i dramaty grecki (wykład)
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Ancient Greek theater and drama
Kierunek studiów	filologia klasyczna
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	literaturoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Krzysztof Narecki
---	-------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestry	Punkty ECTS
wykład konwencjonalny	45	2	3

Wymagania wstępne	W1 – Podstawowa wiedza z zakresu historii literatury powszechnej. W2 – Podstawowa wiedza z zakresu teorii literatury. W3 – Podstawowa znajomość historii starożytnej Grecji. W4 – Podstawowa znajomość realiów polityczno-społecznych oraz życia codziennego Grecji epoki klasycznej. W5 – Znajomość języka greckiego w stopniu podstawowym.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – Przedstawienie najważniejszych zagadnień literackich związanych z dramatem okresu klasycznego.
C2 – Przedstawienie teatru greckiego jako instytucji wpisanej w życie religijne, społeczne i państwowe.
C3 – Omówienie wybranych dzieł dramaturgów okresu klasycznego oraz ukazanie ich dorobku literackiego na tle realiów historycznych, politycznych i kulturowych.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student ma podstawową wiedzę o literaturze klasycznej, obejmującą jej periodyzację, genealogię oraz klasyczne kanony twórców.	K_W05
W_02	Student ma podstawową wiedzę o transmisji i recepcji literatury klasycznej na grunt literatury światowej oraz szeroko pojętej kultury współczesnej.	K_W07
W_03	Student ma podstawową wiedzę o tradycji krytycznoliterackiej w kształtowaniu historii literatury oraz zna podstawową terminologię krytyczną.	K_W08
UMIĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi pracować wedle celów i wskazówek	K_U04

	formułowanych przez opiekuna naukowego.	
U_02	Student umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego oraz poczuciem obowiązku i samodyscypliny.	K_U07
U_03	Student umie rozpoznać rodzaj literacki i gatunkową konwencję poznawanych utworów oraz dokonać ich analiz i interpretacji z użyciem podstawowej terminologii krytycznej i właściwych metod.	K_U10
U_04	Student potrafi rozpoznać różne rodzaje tekstów i wytworów antycznej kultury materialnej i literackiej oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym, wartości artystycznej i poznawczej.	K_U11
U_05	Student posiada umiejętność argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków.	K_U13
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	Student ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju.	H1A_K01
K_K02	Student wykazuje aktywność w samodzielnym podejmowaniu typowych działań profesjonalnych.	H1A_K03
K_K03	Student ma świadomość wagi refleksji na tematy etyczne związane z własną pracą, odpowiedzialnością przed współpracownikami i innymi członkami społeczeństwa oraz konieczności przestrzegania zasad kodeksu etycznego.	H1A_K02, H1A_K04
K_K05	Student ma świadomość znaczenia nauk o starożytności dla utrzymania i rozwoju więzi społecznej na różnych poziomach.	H1A_K05

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

<p>1. Zagadnienia wstępne: Świąta związane z kultem Dionizosa i dramatem antycznym. Początki tragedii i komedii według Arystotelesa (w świetle jego Poetyki). Mimesis i katharsis – pojęcia kluczowe dla tragedii greckiej – ich znaczenie. Organizacja przedstawień teatralnych – osoby odpowiedzialne za wystawienie sztuki: rola archonta basileusa, poety – twórcy dramatu, chorega, chóru. Budowa teatru. Agonistyczny charakter przedstawień teatralnych. Rozwój i zmiany zachodzące w roli partii chóralnych i dialogowych. Chór i aktorzy: rozwój i zmiany. Kostiumy i scenografia. Poprzednicy Ajschylosa: Tespis, Frynichos.</p> <p>2. Tragedie Ajschylosa: Persowie, Oresteja (4 – znajomość dokładna; 3 pozostałe – orientacja w treści). Charakterystyka twórczości Ajschylosa, rola chóru w jego dramatach – aktywna, wpływająca na bieg wydarzeń – Agamemnon. Rola obrazu scenicznego – Persowie, Eumenidy. Persowie – tragedia zawiązana z aktualnymi wydarzeniami historycznymi. Obraz nieszczęścia wrogów ukazany bez nienawiści i satysfakcji, współczucie i litość wykraczające poza ramy narodowościowe. Świat bogów i ludzi u Ajschylosa: Zeus – strażnikiem prawa i sprawiedliwości, człowiek przez własne złe uczynki ściągnący na siebie klęskę, wina przechodząca z pokolenia na pokolenie; motyw zemsty rodowej.</p> <p>3. Tragedie Sofoklesa: Antygona, Król Edyp, Elektra + 1 do wyboru (np. Filoktet) – znajomość dokładna; 3 pozostałe – orientacja w treści. Charakterystyka twórczości Sofoklesa. Wprowadzenie trzeciego aktora. Człowiek usiłujący uniknąć swego losu w pułapce przeznaczenia – Król Edyp; Antygona – nowa interpretacja (wg R.R. Chodkowskiego); Elektra – skrajna niesprawiedliwość i poniżenie prowadzące do zemsty zbrodni. Odmienna budowa tragedii u</p>

Sofoklesa: rezygnacja z systemu trylogii stanowiącej ciągłość. Pojedyncza tragedia staje się zamkniętą całością.

4. Charakterystyka twórczości Eurypidesa. Wybrane tragedie: Alkestis, Medea, Hippolit, Elektra, Ifigenia w Aulidzie, Bakchantki + 1 do wyboru (np. Hekabe) – znajomość dokładna, pozostałe – orientacja w treści. Podział tragedii Eurypidesa (psychologiczne, społeczno-polityczne, tragikomedie). W centrum zainteresowania: człowiek i jego emocje. Eurypides jako „najtragiczniejszy” z tragików. Trzy Elektry: Choefory Ajschylosa oraz Elektry Eurypidesa i Sofoklesa: odmienne przedstawienie roli siostry Orestesa w zabójstwie matki i Ajgistososa. Styl Eurypidesa: gnomiczność, świetne rhesis angelike, ograniczenie roli chóru.
5. Dramat satyrowy.
6. Komedia attycka – geneza i rozwój. Podział: komedia stara, średnia i nowa. Poprzednicy Arystofanesa. Różnice w budowie tragedii i komedii. Charakterystyka twórczości Arystofanesa. Komedia Arystofanesa odbiciem aktualnych problemów politycznych polis ateńskiej. Wybrane komedie: Rycerze, Chmury, Pokój, Lizystrata, Żaby, Ptaki + jedna do wyboru, np.: Kobiety na Zgromadzeniu Ludowym. Obraz wojny peloponeskiej u Arystofanesa i jej wpływ na codzienne życie Ateńczyków. Ateńscy demagodzy i lud, obraz życia kobiet w ateńskiej polis. Chmury – satyra na sofistów i Sokratesa. Żaby – satyra literacka.
7. Komedia nowa: Menander.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	wykład konwencjonalny	egzamin ustny	protokół / wydruk

VI. Kryteria oceny, uwagi

Na ocenę niedostateczną:

K_W05/ student nie ma podstawowej wiedzy o literaturze klasycznej (teatrze i dramacie antycznym) obejmującą jej periodyzację, genologię oraz klasyczne kanony twórców.

K_W07/ student nie ma podstawowej wiedzy o transmisji i recepcji literatury klasycznej na grunt literatury światowej i polskiej.

K_W08/ student nie ma podstawowej wiedzy o tradycji krytyczno-literackiej w kształtowaniu historii literatury; znajomości podstawowej terminologii krytycznej.

Na ocenę dostateczną:

K_W05/ student ma dostateczną wiedzę o literaturze klasycznej (teatrze i dramacie antycznym) obejmującą jej periodyzację, genologię oraz klasyczne kanony twórców.

K_W07/ student ma dostateczną wiedzę o transmisji i recepcji literatury klasycznej na grunt literatury światowej i polskiej.

K_W08/ student ma dostateczną wiedzę o tradycji krytyczno-literackiej w kształtowaniu historii literatury; znajomości podstawowej terminologii krytycznej.

Na ocenę dobrą:

K_W05/ student posiada wiedzę w stopniu dobrym o literaturze klasycznej (teatrze i dramacie antycznym) obejmującą jej periodyzację, genologię oraz klasyczne kanony twórców.

K_W07/ student posiada wiedzę w stopniu dobrym o transmisji i recepcji literatury klasycznej na grunt literatury światowej i polskiej.

K_W08/ student posiada wiedzę w stopniu dobrym o tradycji krytyczno-literackiej w kształtowaniu historii literatury; znajomości podstawowej terminologii krytycznej.

Na ocenę bardzo dobrą:

K_W05/ student bardzo dobrze zna literaturę klasyczną (teatr i dramat antyczny) obejmującą jej periodyzację, genologię oraz klasyczne kanony twórców.

K_W07/ student bardzo dobrze zna transmisję i recepcję literatury klasycznej na grunt literatury światowej i polskiej.

K_W08/ student bardzo dobrze zna tradycję krytyczno-literacką w kształtowaniu historii literatury oraz podstawową terminologię krytyczną.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<u>Tłumaczenia i komentarze:</u>
1. Komentarz S. Srebrnego do przekładu Ajschylosa, [w:] Ajschylos, <i>Tragedie</i> , przełożył i opracował S. Srebrny, Kraków 2005.
2. Dramaty Ajschylosa, Sofoklesa i Eurypidesa w przekładzie R. R. Chodkowskiego i J. Łanowskiego (z komentarzami poprzedzającymi tłumaczenia do wybranych dramatów):
<ul style="list-style-type: none"> • Ajschylos, <i>Tragedie</i>, t. 1: <i>Persowie. Siedmiu przeciw Tebom. Błagalnice. Prometeusz w okowach</i>, przełożył, wstępem i przypisami opatrzył R. R. Chodkowski, TN KUL, Lublin 2015. • Ajschylos, <i>Tragedie</i>, t. 2: <i>Oresteja: Agamemnon. Ofiarnice. Boginie łaskawe</i>, przełożył, wstępem i przypisami opatrzył R. R. Chodkowski, TN KUL, Lublin 2016. • Sofokles, <i>Tragedie</i>, t. 1: <i>Ajas. Trachinki. Filoktet. Edyp w Kolonos</i>, przełożył, wstępami i przypisami opatrzył R. R. Chodkowski, TN KUL, Lublin 2009. • Sofokles, <i>Tragedie</i>, t. 2: <i>Król Edyp. Antygona. Elektra</i>, przełożył, wstępami i przypisami opatrzył R. R. Chodkowski, TN KUL, Lublin 2012. • Eurypides, <i>Tragedie</i>, t. 1: <i>Alkestis. Medea. Dzieci Heraklesa. Hipolit. Hekabe, Oszalały Herakles. Trojanki</i>, przełożył, wstępem i przypisami opatrzył R. R. Chodkowski, TN KUL, Lublin 2017.

<ul style="list-style-type: none"> • Eurypides, <i>Tragedie</i>, t. 2: <i>Elektra. Ifigenia w kraju Taurów. Ijon. Helena. Fenicjanki. Orestes. Bachantki. Ifigenia w Aulidzie. Rezos</i>, przełożył i przypisami opatrzył R. R. Chodkowski, TN KUL, Lublin 2018. • Eurypides, <i>Tragedie</i>, t. 1-4, wstępami i przypisami opatrzył J. Łanowski, Warszawa 2005-2007. <p>3. Komedia Arystofanesa w przekładzie J. Ławińskiej-Tyszkowskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arystofanes, <i>Komedia</i>, t. I: <i>Acharnejczycy, Rycerze, Chmury, Osy, Pokój</i>, przeł. J. Ławińska-Tyszkowska, Warszawa 2001. • Arystofanes, <i>Komedia</i>, t. II: <i>Ptaki, Lizystrata, Thesmoforie, Żaby, Sejm Kobiet, Plutos</i>, przeł. J. Ławińska-Tyszkowska, Warszawa 2003.
<p>Literatura uzupełniająca</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Chodkowski R. R., „<i>Agamemnon</i>” Ajschylosa. <i>Studium nad strukturą tragedii lirycznej</i>, Lublin 1985. 2. Chodkowski R. R., <i>Ajschylos i jego tragedie</i>, Lublin 1994. 3. Chodkowski R. R., <i>Teatr grecki</i>, Lublin 2003. 4. Czerwińska J., <i>Człowiek Eurypidesa wobec zagrożenia życia, namiętnej miłości i ekstazy religijnej</i>, Łódź 1999. 5. Czerwińska J., <i>Innowacje mitologiczne i dramaturgiczne Eurypidesa</i>, Łódź 2013. 6. <i>Człowiek Grecji</i>, pod red. J-P. Vernanta, przeł. P. Bravo, Ł. Niesiołowski-Spanò, Warszawa 2000. 7. Dramaty Eurypidesa w przekładzie J. Łanowskiego wraz z komentarzem tłumacza. 8. Jaeger W., <i>Paideia</i>, t. 1, Warszawa 1962, s. 257-393. 9. Kitto H. D. F., <i>Tragedia grecka. Studium literackie</i>, Bydgoszcz 1997. 10. Kocur M., <i>Teatr antycznej Grecji</i>, Wrocław 2001. 11. Lesky A., <i>Tragedia grecka</i>, przeł. M. Weiner, Kraków 2007. 12. <i>Literatura Grecji starożytnej</i>, pod red. H. Podbielskiego, t. I: <i>Epika – liryka – dramat</i>, Lublin 2005. 13. Mańkowski J., <i>Mity i świat Eurypidesa. Zagadnienia wybrane</i>, Wrocław 1975. 14. Romilly J. de, <i>Tragedia grecka</i>, Warszawa 1994. 15. Srebrny S., <i>Teatr grecki i polski</i>, wybór i oprac. Sz. Gąsowski, wstęp J. Łanowski. Warszawa 1984. 16. Taplin O., <i>Tragedia grecka w działaniu</i>, Kraków 2005.